

هرس به معنی هرس

مهندس اسماعیل پیش بین
عضو هیات علمی دانشگاه تهران
پردیس کشاورزی ابوریحان

پیش‌بین، اسماعیل، ۱۳۳۱ -

هرس به معنی هرس / تألیف اسماعیل پیش‌بین. -- تهران: آبیژ، ۱۳۸۴.
۱۹۲ ص: مصور، جدول.

ISBN: 964-8397-76-7

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیفا.
کتابنامه: ص. ۱۹۲.

۱. هرس. الف. عنوان.

SB ۱۲۵ / پ ۹۵۴

کتابخانه ملی ایران

۶۳۱/۵۴۲

۸۴-۲۹۱۲۲ م

نام کتاب: هرس به معنی هرس

تألیف: مهندس اسماعیل پیش‌بین

ناشر: آبیژ

صفحه‌آرایی: سعید صحابی (لینوگرافی آبرنگ)

نوبت و تاریخ چاپ: اول - پاییز ۱۳۸۴

لینوگرافی: آبرنگ

قطع: وزیری

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۷-۷۶-۸۳۹۷-۹۶۴

حق چاپ برای مولف محفوظ است.

مراکز پخش:

کتابیران. میدان انقلاب، خیابان شهید وحید نظری، بین اردیبهشت و فروردین، پلاک ۲۶۲

تلفن: ۵-۶۶۴۸۳۵۴۴-۶۶۴۰۹۲۱۸

نـو پردازان. خیابان لبافی نژاد، بین فروردین و منبری جاوید (اردیبهشت) پلاک ۲۰۶

تلفن: ۶۶۴۱۴۴۷۴-۶۶۴۱۱۵۴۵-۶۶۴۱۱۱۷۳-۶۶۴۹۴۴۰۹

مقدمه

هرس و تربیت درخت یکی از دغدغه‌ها و نگرانی‌های فکری همه باغداران باغهای در حال احداث و قدیمی است و همه آنها کم و بیش می‌دانند که کج شدن خشت اول هرس در سالهای اول کج شدن درخت را به گونه‌ای در پی دارد که نگرانی‌های آن تمام‌شدنی نیست و کارنامه سپاه آن موی سپاه باغدار را سفید می‌کند و هر روز و هر ساعت وی را رنج می‌دهد.

خوشبختانه مقاومت‌های قدیمی باغبانان تجربی در برابر تازه‌های علمی کشاورزی و باغداری خصوصاً هرس کم و کمتر شده و اگر کارشناس تا دیروز برای اجرای طرحی نوین به دنبال باغدار بود امروز باغبان به دنبال کارشناس باغبانی است.

همه راز و رمزهای هرس در قالب کلمات و جملات نمی‌گنجد، نه تجربه و نه دانش هیچکدام به تنهایی جوابگوی ناگفته‌های هرس نیستند بلکه فقط اتحاد آن دو است که می‌تواند بار سنگین هرس را از دوش باغدار بر دارد.

هرس و تربیت اصولی و چهارچوبی اساسی و مسلم دارند اما خاتم کاری و مینیاتوری ظریف آنها است که فقط علم و تجربه به صورت توأمان می‌توانند برای آن جواب کاربردی داشته باشند.

نگارنده با تجربه‌های علمی و عملی هنوز محتاج نکته‌های باریک‌تر از موی باغداران با تجربه است که کوله‌باری از تجربه را به دوش دارند و همین باغداران خبره پذیرفته‌اند که ورود ارقام جدید با عادات رشد‌گلدھی متفاوت نظریه کارشناسی و علمی را طالب است.

کتابی که در پیش رو دارید حاصل دو تجربه ۴۰ ساله علمی و باغداری عملی است و بارها اتفاق افتاده است که نگارنده جواب بزرگترین تنوری‌های علمی با صدها گراف و منحنی عملاً از کارگر خبره کم‌سواد یا بی‌سواد هرس دیده و شنیده است.

در کمتر باغی است که باغدار درختی برای سایه و یا درختچه‌ای زینتی و باغچه‌ای از گل نداشته باشد و به همین علت قسمتی از کتاب به هرس درختان و درختچه‌های زینتی اختصاص یافته است و شاید پارک‌دارانی که با نام قیچی و هرس بیگانه‌اند نیز راهنمایی کند.

هرس درختان میوه خصوصاً چند میوه مهم تجارتي و اصلی مانند سیب و گلابی و هلو و انگور و خصوصاً روش‌های جدید هرس در ارقام پاکوتاه و پر محصول اسکلت و بدنه اصلی هرس را در این کتاب تشکیل می‌دهند.

عادات گل و میوه‌دهی که هرس براساس آنها پایه‌ریزی شده است حرف اول جملات و سطرهای این کتاب است و یقیناً هرس بدون شناخت آن عادات رها کردن تیر در تاریکی است که یقیناً به هدف اصابت نخواهد کرد.

باغدار کم‌سواد نکات پرمغز و کوتاه و مفید را طالب است و بحمد... سعی شده است که مطالب گام به گام و کاملاً جدا از همدیگر و سال به سال و در بعضی موارد ماه به ماه به گونه‌ای عرضه گردد که این صراحت و ساده‌نویسی هیچگونه خدشه‌ای به مطالب علمی وارد نکرده و در جای خود اصطلاحات و نکات دقیق علمی نیز برای دانشجویان عزیز باغبانی و تولیدات گیاهی ذکر شود. از آنجا که مطالب هرس و تربیت با انتخاب پایه و نوع کاشت و اثرات متقابل پایه و پیوند همپوشی دارند توفیق اضافه نمودن مطالب کاشت و ازدیاد به صورت مختصر نصیب نگارنده گردید. امید است نگاه نقادانه و تماس سبز دانشجویان و اساتید و خوانندگان ارجمند کتاب را در چاپ بعدی به کتابی کم‌نقص و یا شاید بی‌نقص تبدیل کند.

سبز بمانید.

آذر ۱۳۸۴

مهندس اسماعیل پیش‌بین

دانشگاه تهران، پردیس کشاورزی ایوریحان، گروه باغبانی

هرس عمومی

چرا هرس ۶، زمان هرس ۹، هرس تابستانه ۹،
هرس سبز و اسپورها ۱۰، هرس زمستانه ۱۰، هرس و باروری ۱۱، هرس و سال آوری ۱۲،
هرس و روش های مختلف آن ۱۳، تنک کردن یا کوتاه کردن ۱۵، هرس و جوانه انتهایی ۱۵،
هرس و شاخه های اصلی ۱۶، هرس عمومی درختان میوه ۱۸، انواع قطع ۲۴، زاویه شاخه با تنه ۳۲،
هرس ریشه ۳۶، ازدیاد درختچه ها و درختان ۴۰، اثر پایه در پاکوتاهی ۴۳، پیوندها ۴۴

فهرست

هرس خصوصی

هرس سیب ۴۸، حلقه برداری ۵۰، پیوند برشی
در سیب ۵۷، هرس گلابی ۵۹، هرس های زینتی و
هنری در سیب و گلابی ۶۶، ناسازگاری پیوند و پایه ۶۸،
هرس آلو ۶۹، هلو و شلیل ۷۴، زرد آلو ۷۹، گیلان ۸۱،
آلبالو ۸۳، به و ازگیل ۸۷، گردو و پی کان ۸۹، انجیر ۹۰، زیتون ۹۴،
انگور فرنگی ۹۶، شاه توت ۹۸، تمشک قرمز ۹۹، تمشک سیاه ۱۰۱،
کی وی ۱۰۳، انگور ۱۰۴، هرس درختان زینتی ۱۱۵، هرس درختان خزان کننده ۱۱۸،
تصحیح رشد غیر متعادل ۱۲۰، جا به جایی درخت ۱۲۲، ازدیاد درختان زینتی ۱۲۳،
هرس درختچه ها ۱۳۰، هرس خزان کننده ها ۱۳۱، هرس همیشه سبزها ۱۳۶، کاشت و ازدیاد
درختچه ها ۱۳۸، هرس درختچه های دیواری و بالارونده ۱۴۲، هرس بالارونده های گلدانی ۱۴۹،
هرس با ناخن ۱۵۰، جوان کردن درختچه ها ۱۵۲، ازدیاد بالارونده ها ۱۵۶، هرس رز ۱۶۶،
ازدیاد رز ۱۷۲، هرس مرزها ۱۷۶، پر چین ۱۷۷، شکل دهی حاشیه ها ۱۸۰، هرس فرم در حاشیه ها ۱۸۲،